

EUROPEAN UNION

EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND

INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Маршрут 3 „Туризм и култура за ценители“

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

EUROPEAN UNION

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

УВОД

Туристическият културен маршрут е понятие, което все по-често се среща в ежедневието ни. Много историци, етнологзи и културолози смятат, че културните маршрути се появяват като резултат от еволюцията на културното наследство и начините, по които хората го възприемат.

Интегрираните културни маршрути обединяват материално и нематериално наследство, като дават възможност за изследването и опознаването му от нова гледна точка. Свързват се различни исторически теми и се променя начинът, по който обществото участва в процеса на опазването му.

Настоящият културен маршрут е част от проект „**Culture Green**“ (Култура в зелено), финансиран по програма Interreg V – А Румъния – България 2014-2020 г., с партньори Народно читалище „Развитие-1869“, Враца (водещ) и община Пиатра Олт, Румъния. Основната му цел е да развие и популяризира културното наследство в региона Враца – Пиатра Олт посредством широк набор от дейности като: подобряване на културната среда; организиране на творчески работилници и културен фестивал; популяризиране на региона чрез уеб платформа и мобилно приложение; публичност и комуникация.

„Туризм и култура за ценители“ е подходящ за хора с професионален интерес, свързан с културата, занаятите, фолклора, краезнанието и др. Описаните обекти са съобразени с профила на целевата група, могат да бъдат включени и допълнителни места за посещение, посочени като съпътстващи. Маршрутът е разработен като организиран, като не е изключена възможността да бъде осъществен като веломаршрут или алтернативен, а също така е предвидено да може да бъде изпълнен само в една от двете страни – България или Румъния.

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project “Culture Green”, № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Районът на Враца

Враца е най-големият град в Северозападна България, разположен в подножието на Стара планина (Врачански Балкан). Той е административен център на едноименните община Враца и област Враца.

Счита се, че около 6000 г.пр.Хр., земите около Враца са били населени. Местните жители са се занимавали със скотовъдство и земеделие, а малко по-късно и с грънчарство, както свидетелства откритата в село Градешница керамика. Върху „Плочката от Градешница“, както я наричат археолозите, са открити надписи, датирани около 5-то хилядолетие пр.Хр., носещи важна информация за края на неолита и праписмото „Дунавска протописменост“¹.

През VI-VII в.пр.Хр. в района на Враца започва да се заселва древното тракийско племе трибали, което превръща Враца в своя столица. Открити са множество бронзови и медни оръдия на труда, с които трибалите са пазели земите си от нашествията на други племена. От този период датира и най-голямото тракийско съкровище в България, открито през 1986 г. в с. Рогозен и обявено за „находката на века“ – Рогозенското. То се състои от общо 165 сребърни предмета, някои от които позлатени, като се предполага, че са изработени по различно време заради различията в стила и изработката. Съхранява се в Регионалния исторически музей във Враца, а 15 от съдовете се намират в Националния исторически музей в София.

Друга голяма находка, датирана от времето на трибалите е Могиланската могила. През 1965 г. археолози откриват три гробници при разкопки на могила в центъра на град Враца. В едната от тях са намерени телата на възрастен човек и млада жена, погребани с богати накити, посуда и оръжия, изработени от злато, сребро и бронз. Артефактите дават основание да се

¹ Знаците, открити върху археологически находки от долното течение на р. Дунав (днешни България, Сърбия и Румъния) и датирани от епохата на неолита.

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

заклучи, че жената е била тракийска принцеса от племето трибали, погребана съгласно тогавашните обичаи.

Трибалите са били добри бойци и за тях има данни, че са воювали срещу Филип Македонски и Александър Македонски. През III-II в.пр.Хр. започват да търпят поражения от различни северни племена и дори опитват да станат съюзници на римляните, за да укрепят позициите си. Опитите им не се увенчават с успех и от I в.пр.Хр., в продължение на 400 години, районът на Враца е част от Римската империя.

През Средновековието градът придобива важно значение като занаятчийски и търговски център. Територията му се увеличава и той носи името **Вратица**, за което свидетелства открит в останките на църквата в м. Градище надпис. Счита се, че градът е наименован на прохода и най-вече на тясната му част, където се е издигало старото укрепление, а крепостните съоръжения и скалите са образували естествена врата към селището. Легенда разказва, че местен феодал Радан войвода укрепил прохода и успял да отблъсне нападенията на османските войски през XIV в. Не така са се случили събитията в равнинните части на врачанския регион. В миналото хората са наричали Врачанското поле „Пусто Загоре“, заради това, че е било опустошено от османците по време на сраженията им с местните.

По време на Османската империя градът е гарнизонно селище, което няколко пъти е опустошавано и възстановявано. В османски данъчен регистър от 1553 г., съхраняван в Ориенталския отдел на Национална библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ – София, градът се споменава под името Увраджа².

Към края на XVIII и в началото на XIX в. Враца става голям административен център, с добре развити търговия и занаятчийство. Златарство, копринарство, винарство, грънчарство и др. носят славата на района в Централна Европа и Близкия Изток.

До Освобождението златарството е бил един от занаятите, с които районът е известен в цялата страна. Важна предпоставка за развитието му са рудните находища - мед, олово,

² Стойков, Руси. Нови сведения за миналото на българските селища през XV-XVI в., Исторически преглед, бр. 6, 1959

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

цинк и сребро и златоносните пясъци в реките около Враца. Често златарите са претопявали стари и неупотребявани съдове и украшения, за да се снабдят с материал за своите изделия. Най-типичните златарски произведения за врачанската школа са църковен реквизит и накити, изработени чрез „филигран“ - старинна техника за създаване на тънки изделия от златна, сребърна или медна нишка, с която бижутата изглеждат като направени от дантела. Златарството или „куюмджийство“ е престижен занаят, а майсторите златари са уважавани колкото учителите и свещениците. Отнемало е най-малко три години обучение на младия калфа, за да стане майстор. До края на XIX и първата четвърт на XX в., куюмджийството постепенно запада и почти изчезва, изместено от индустриалното производство на златни изделия.

Друг традиционен за района занаят е бубарството. След Освобождението то претърпява подем, благодарение на създаденото през 1896 г. първо в България научноизследователско дружество – Опитна станция по бубарство. Произвежданата висококачествена коприна донася на Враца международно признание и през 1903 г. е създадено първото училище по копринарство. Поради високата цена на пашкулите в Европа, множество местни производители се задоволявали да ги продават на международните пазари. Бубарството процъфтява до края на 20-те години на XX в., когато в световен мащаб заедно със световната икономическа депресия започва спад на цените на пашкулите. Това принуждава производителите им да започнат да ги преработват в коприна и във Враца, а постепенно и в цялата страна се появяват филатури за производство на коприна. От 1947 г. до 1990 г. България заема първо място в Европа по производство на естествена коприна и пашкули³.

Копанарството (наричано също копаничарство), е един от най-старите занаяти, известни още от неолита. В основата му е изработването на дървени съдове и посуда, използвани в домакинството. Не се изисквала и специална подготовка или сложни инструменти. В района на Враца копанарството се развива благодарение на богатството от

³ Петров, М., Ценов, П., Петков З., Бубарството във врачанския край традиции и съвременни биотехнологии, 2012 г.

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregbgr.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337

EUROPEAN UNION

EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND

INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

гори и разнообразен дървен материал (най-често използваната от копаничарите дървесина е от орех, ясен, круша, слива и др.). Първоначално копанарите работели, за да задоволят собствените си нужди от здрави съдове и на практика във всяка къща мъжете са владеели този занаят. Предавал се е от баща на син. В района на Враца, в с. Лиляче и с. Мраморен живеят стари родове от власи-копанари. До средата на ХХ в. те преживявали зимата в селата, а през пролетта тръгвали да обикалят равнината и да продават продукцията си. Днес копанарите са по-скоро творци и занаятът с течение на времето се е превърнал от практически в художествен.

В края на ХІХ и началото на ХХ в. районът на Враца е известен в цялата страна и отвъд границите ѝ със своите вина. Природните и климатични условия са изключително благоприятни за развитие на лозарство и местните хора го превръщат в свой поминък. Врачанските вина печелят редица международни награди, а около една трета от произведената продукция се продава извън граница.

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Районът на Пиатра-Олт

Зараждането на град Пиатра-Олт е дълъг процес, който води началото си от древно село. Развитието на селището е благоприятствано от географското му положение, което му дава достъп до важни транспортни артерии.

Още от времето на Гето-Дакия, по протежението на река Олт преминава важен търговски път, който свързва Панонския басейн с териториите, извън карпатския пръстен. Заедно с превръщането на Дакия в Римска провинция през 106 г.пр.Хр., пътят става важна стратегическа и военна връзка с източната част на провинцията. Крепостта Ачидава, която се намира в днешен Еношеш, част от местността Пиатра, е спомената в Пойтингеровата карта (карта на Римската империя от средата на III в. пр. Хр.) и играе важна роля в романизацията на местното население.

Днес, съвременният път (улица Траян) минава по трасето на стария римски път и се счита, че дори името на местността Пиатра идва от каменния път⁴.

Археолозите откриват множество артефакти при обследването на крепостта, които дават информация за живота на хората по това време. Има данни, че те са живели във вкопани и полу-вкопани жилища, с допълнителни пристройки към тях за животните. Открити са керамични пещи и строителни материали (тухли), части от военна и снабдителна техника, инструменти, монети, статутки и др. Всички те свидетелстват за висок икономически и демографски потенциал на населеното място. Това, че крепостта е една от най-важните в селските райони на Римската империя, показва големият брой керамични съдове произведени на място, някои от които уникални за Римска Дакия и впечатляващите количества *terra sigillata* (луксозни съдове), внесени от далечни земи.

Данни за гъстотата на гето-дакските жилища са подкрепени от друго селище, открито в района на Пиатра-Олт – Бистрица Ноа. При археологически разкопки са открити керамични фрагменти, които датират от средата на III в.сл.Хр.

⁴ Petra от латински – камък

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Първите писмени данни за село Пиатра се появяват на 14 април 1526 г., когато е писано за смъртта на великия бан⁵ Първу Крайовешку, баща на княз Нягое Басараб (1512-1521). Историците са стигнали до заключението, че от гледна точка на режима на собственост, това е селище, притежавано от влиятелното семейство Крайовещи.

До основаването на общините през 1864 г. селата са основната административна, фискална и енорийска единица в селските райони.

След втората половина на 19-ти век около железопътната гара се е развило селище, наречено Пиатра Олт. В "Географски речник на окръга Романаци" селото се споменава като "много важна железопътна гара в окръг Романаци", разположена на запад от община Пиатра. През 1956 г., Пиатра е преименувано на Пиатра Олт, по името на железопътната гара, което е важно признание за ролята ѝ в местното развитие. Същата година Флещеноадже е преименувано на Бистрица Ноа.

През 1989 г. Пиатра Олт е обявен за град.

Писмени данни за исторически събития в района на Пиатра-Олт

Разположени в зоната на взаимодействие на две големи исторически провинции – Олтения и Мунтения, селищата, които принадлежат към днешния град Пиатра Олт (Пиатра, Еношеш, Крива де Сус, Крива де Жос и Бистрита Ноа) се споменават в множество благороднически документи.

На 16 септември 1519 г. княз Нягое Басараб присъединява няколко села към манастира „Сеака-Мусетещи“, сред които Крива, изградено от Манея Перишану, високопоставен земевладелец от времето на Нягое Басараб и Раду V Афумати.

Влиятелният род Крайовещи, който определя съдбата на страната, както свидетелстват историческите документи, притежава много земи в района, вкл. село Бранчовени, което става дом на болярите Брънковени, роднини на Крайовещи.

Еношеш се появява в анализите по-късно, въпреки че археолозите смятат, че то датира от хилядолетия. Селото се споменава с документи от началото на XIX в., според които негов

⁵ Средновековна титла на управител на област във Влашко

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

владетел е Хаги Коста Петру, наричан Енуш. Роден ароманец⁶, той е един от известните търговци в района, благодетел на църквата Хаги Енуш в Крайова, която е построена през 1792-1800 и носи името му.

През 1835 г., с. Бистрица се появява в регистрите под името Флещеноадже. В началото на XIX в. селото и земите му са били част от владенията на болярите Брънковени.

Жителите на района участват във великите исторически събития в съвременната история на Румъния, които датират от Влашкото въстание през 1821 г. до Втората световна война.

Влашкото въстание от 1821 г., предвождано от Тудор Владимиреску, поражда бунт в селските райони. Според писмени доказателства от това време, Хаги Енош подкрепя Тудор Владимиреску като на 5 март 1821 г. му заема 4953 талера⁷, които „да бъдат използвани за разходите на хората от селските райони, които въстават в полза на цялата страна, като парите да бъдат върнати, когато е възможно, без лихва“.

По време на Революцията във Влахия от 1848 г., жители на околните села доброволно се присъединяват към военния лагер в Ръурени (днешен Вълча), организиран от Георге Магеру, бивш префект на окръг Романаца и предводител на революционните войски.

Участието във Войната за независимост (1878-1879 г.) е обосновано както от материална (събиране на дарения, транспортиране на припаси за фронта), така и от военна гледна точка. Пиатра Олт се превръща в едно от местата с концентрация на войски и припаси, амуниции и оръжие, доставени от съседните области с влакове и които са превозвани с каруци от местните селяни до Корабия. От там те са транспортирани през понтонния мост на река Дунав до фронтната линия на Стара планина.

Първият военен полет в Румъния, осъществен със самолет, който е конструиран, построен и управляван от Аурел Влайку, се състои в Слатина през 1910 г. по време на военни маневри. Операцията е реализирана в присъствието на крал Карл I, наследникът принц

⁶ Влах

⁷ Стара европейска сребърна монета

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Фердинанд, Министър председателят, Министърът на войната, други официални гости и чужденци. За целта Влайку превозва самолета на части и го сглобява на място.

В първата декада на ХХ в. великият историк Николай Йорга, на път за Манастира Брънковени минава през селото в близост до гара Пиатра-Олт и описва: „Пиатра е голямо село с няколко представителни сгради. ... Интересно е как са построени сградите. По фасадата се простира веранда и някъде, по-скоро отстрани, отколкото в средата, се издига павилион над двора; това е двевен източен обичай, донесен от турците. ... Под павилиона се отваря мазето. Домакинствата изглеждат добре изградени; трудолюбиви жени с покрити дори вкъщи коси почистват къщите и дворовете. ... Старите свободни селяни или крепостници, избягали от робството и възползвали се от богатствата на тази красива земя, живеят по-лесен и достоен живот.“

Занаятите, с които районът на Пиатра-Олт е известен са грънчарство и плетене на кошници.

Грънчарството датира още от древни времена, за което свидетелстват откритите в древните крепости инструменти, предмети от бита и посуда. Най-ранните глинени предмети са били оформяни изцяло ръчно чрез притискане на материала и са изпичани в специално изкопани трапове. По-късно се появява грънчарското колело, с което направата на керамични изделия като делви, купи и др. става по-масова.

Плетенето на кошници от върбови клони е един от първите занаяти, с които са се създавали съдове за дома. Използвали са ги за транспортиране на храна, съхраняване на различни ресурси, риболов и др. Особено важно при плетенето на кошници за бита е материалът да е „влажен“, т.е. дървото да има обилни сокове. В някои случаи дори са го накисвали допълнително, за допълнително улеснение. Най-подходящ, а и най-разпространен около река Олт материал за направата на кошове е върбовият. Клоните са грижливо събирани, най-добре рано на пролет докато са млади и крехки, обработвани са и от тях майстори по специална техника заплитали съдовете.

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337

EUROPEAN UNION

EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND

INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

EUROPEAN UNION

ORAȘUL PIATRA-OLT

EUROPEAN UNION
 EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
 INVESTING IN YOUR FUTURE!

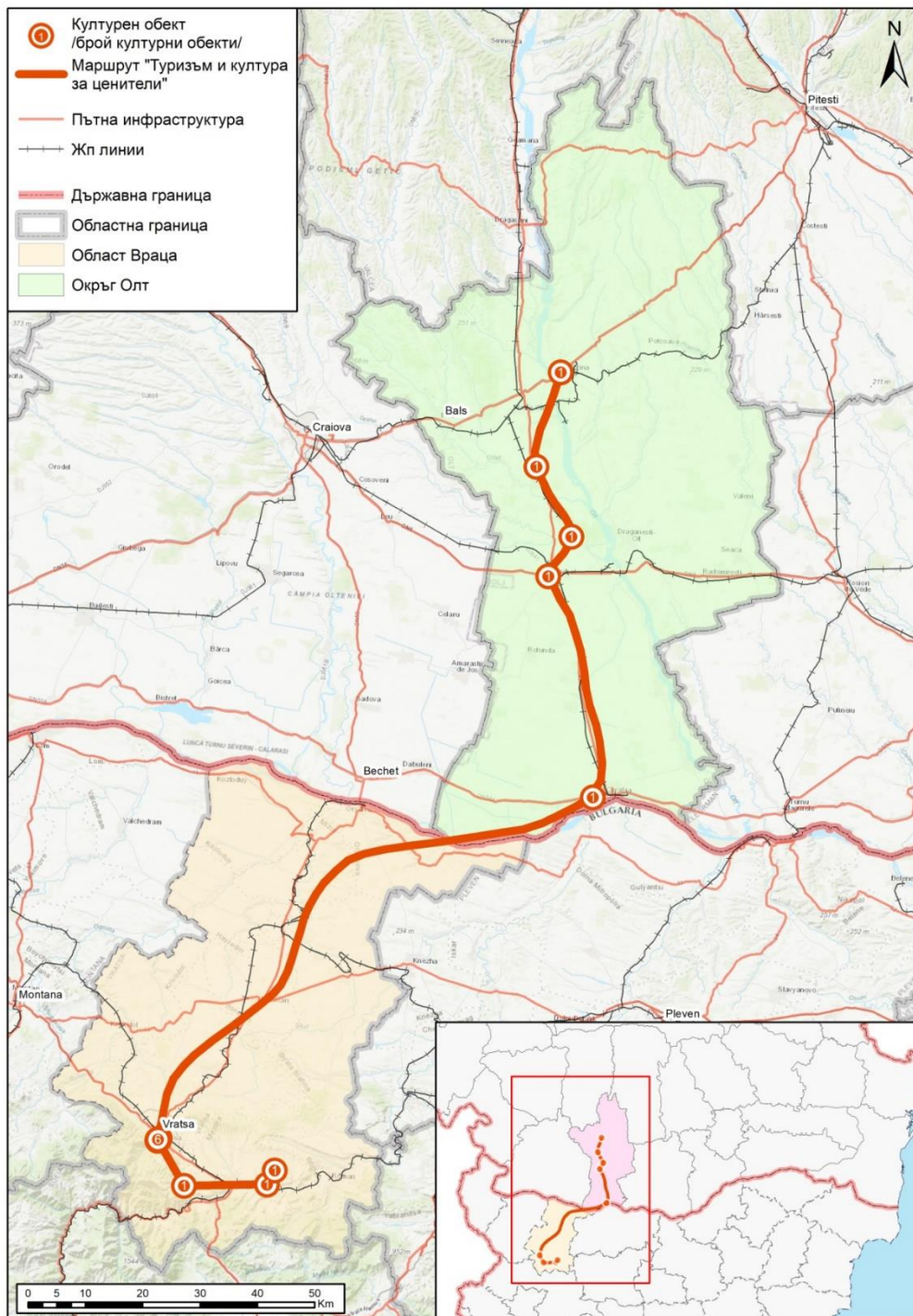

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Карта

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

ROMANIA - BULGARIA

Interreg

EUROPEAN UNION

ORAȘUL PIATRA-OLT

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Описание на обектите и събитията

Враца

Културни обекти

1. Читалище „Развитие“

Читалище „Развитие“ е едно от най-старите читалища в страната. Основано е през 1869 г. по инициатива на учителя Симеон Подбалкански. Първоначално се помещавало в килията на църквата „Св. Възнесение“. Първоначално се нарича „Българско читалище във Враца“, а през годините преминава през различни имена, докато през 1884 се появява името „Развитие“. Читалището постепенно разширява своята дейност и от място за учение и ограмотяване, то се превръща в културно средище, към което функционират театрална група, музикално общество, кино, археологическо дружество, музейна сбирка, детска школа по изкуства и др.

Сградата, в която се помещава читалището днес е построена в периода 1939 – 1941 г. с дарения на родолюбиви врачани. Елена и Тодор Балабанови даряват дворното място в центъра на града, където е издигнато зданието.

Читалището е инициатор на редица културни прояви, които които са се превърнали в традиционни за града празници – Ботеви дни, Денят на освобождението на Враца от турско робство и др.

Днес, към читалището има фолклорен ансамбъл с три звена – танцов състав, битов оркестър и певческа група - общо около 120-130 души; хор; духов оркестър; детски балетен състав – модерен и класически; музикална школа с изучаване на пиано, цигулка, акордеон, солфеж; езикова школа за изучаване на английски език; библиотека със 123 000 тома книги с детски отдел и отдел за възрастни.

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project “Culture Green”, № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Местоположение

Читалище „Развитие“ се намира на бул. „Христо Ботев“ 28 в гр. Враца

GPS координати: 43°12'05.40"С, 23°33'02.95"И

Достъпност за посещение

Автомобил	Влак	Пеша	Достъп на хора с увреждания
✓	✓	✓	✓

Работно време

На администрацията: понеделник – петък 8:00 ч. – 17:00 ч.; отворено за репетиции от понеделник до петък: до 21:00 ч.

Контакти

тел: 092/ 62-47-40; 092/62-15-73; Библиотека: 092/62-64-76; Детска школа по изкуствата: 092/62-30-53;

2. Етнографско-възрожденски комплекс „Св. Софроний Врачански“

„Св. Софроний Врачански“ е етнографско-възрожденски комплекс (ЕВК) към Регионалния исторически музей – Враца, който включва три възрожденски къщи, изградени в характерния за района стил - къщата на фамилия Хаджитошеви, къщата на Иван Замбин, къщата на Григория Найденов, църквата „Св. Възнесение“ и училище „Възнесение“. Изграден е поетапно в периода 1972 – 1987 г., като е открит официално през 1986 г. и е разположен върху територия от 5.5 дка. Пред входа му се издига статуя на Софроний Врачански.

В експозициите на комплекса са представени традиционния бит, култура и занаятите, които са практикувани в района от края на XIX до средата на XX в., в църквата се съхраняват ценни икони, рисувани от известни български художници.

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

За целите на настоящия маршрут ще бъдат разгледани експозиции, които отговарят на целевата група.

Експозиция в сградата на училище “Възнесение”

Експозицията показва етнографски процеси и явления, които са организирани тематично и са подредени по сезонни цикли, както е бил организиран животът на населението по тези земи.

Водещ сезон в народния календар е зимата и с него започва нишката на експозицията. Могат да се видят традиционни зимни облекла, оръдия на труда, свързани с домашните занаяти – обработка на тъкани, плетачество, шивачество и др. и експонати, свързани с най-важните народни празници през зимата – Коледа, Васильовден, моминско ладуване.

В раздела за пролетта са показани оръдия на труда, свързани с обработването на земята – оран и сеитба, както и предмети, свързани с многообразието от пролетни празници – Баба Марта, Лазаровден, Великден, Гергьовден.

През лятото ежедневието на хората е свързано основно с жътвата и вършитбата, както и с обичаи и обреди, свързани с увеличаване на реколтата, осигуряване на дъжд.

В раздела „есен“ са представени експонати, показващи активната работа по прибиране, обработка и съхраняване на реколтата, но също и подготовката за есенните панаири – грънчарски, житен, говежди. Разгърната е и темата за „Врачанската традиционна народна сватба“. Показаното традиционно народно облекло в експозицията е подредено по етничен и локален принцип.

Гостите могат да видят още музикални инструменти, снимков материал, текстове-експонати, представящи празничния живот на врачанското население, както и развитието на духовата музика, която толкова силно навлиза в бита на хората, че е изменя облика на празничния му живот. Основоположникът ѝ Дико Илиев, е работил повече от 60 г. в гр. Оряхово и във врачанския край.

Отделено е специално внимание на градския бит и ежедневието на градското население.

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project “Culture Green”, № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Експозиция във Възнесенската църква

Църквата „Св. Възнесение” е най-старият храм във Враца, построена през 1848 г. и като център на обществения живот е свързана с някои от най-значимите исторически личности - Петко Р. Славейков, Васил Левски, Стоян Заимов и др.

Иконостасът, дело на Антон Станишев, прочут иконописец, е забележителен паметник на приложното изкуство. Царските икони са дело на Димитър Зограф (брат на Захарий Зограф), а най-старите икони, изписани от Зограф Йован, са датирани от XVII в. Използваните похвати, детайлите при иконопиота и някои особености, дават основание да се говори не само за ювелирна и книжовна школа във Враца, но и за врачански стил в иконопиота.

В чест на 250-годишнината от рождението на св. Софроний Врачански, през 1989 г. във Възнесенския храм е открита постоянната експозиция „Старобългарско изкуство от Врачанско”.

Местоположение

ЕВК „Св. Софроний Врачански“ се намира до улица „Търговска“ в гр. Враца
GPS координати: 43°12'05.40”С, 23°33'02.95”И

Достъпност за посещение

Автомобил	Влак	Пеша	Достъп на хора с увреждания
✓	✓	✓	✓

Работно време

Понеделник – Петък 9.00 ч. – 17.30 ч.

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project “Culture Green”, № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Почивни и празнични дни 9.00 ч. – 12.00 ч.; 13.00 ч. – 17.30 ч. Между 12.00 и 13.00 с
предварителна заявка

Почивен ден: 1 Януари

Практична информация

Безплатен ден: Понеделник

Контакти

+359 92 627 097 – информация; www.vratsamuseum.com; vratsamuseum@mail.bg

3. Регионален исторически музей, Враца

Музейното дело във Врачанския регион има дълга история както на събиране на експозиции, така и на установяване в подходяща сграда.

Основоположници на музейното дело са врачанският търговец хаджи Тошо Ценов и синът му Димитраки Хаджитошев – борец за национална и църковна независимост и основател на първото светско училище във Враца. Синът на Димитраки – Тодораки Хаджийски успява да направи внушителна сбирка, която през 1984 г. е предадена на Народната библиотека и Народния музей в София.

Идея за създаване на музейна сбирка във Враца е реализирана през 1925 г., когато във врачанската мъжка гимназия „Цар Борис III“ и в Ученолюбивото дружество „Развитие“ са положени основите на музейното дело. През годините до 1980 г. музейните сбирки са местени и обогатявани, създавани са нови експозиции и са пригодявани нови пространства за показването им.

През 1980 г. е завършена новата музейна сграда, обособена част от Двореца на културата във Враца. Тази сграда е една от малкото в страната, която е специално проектирана и изградена за нуждите на музей.

През 1987 г. е открит ЕВК „Св. Софроний Врачански“, със своите пет експозиции, а през 1999 г. по повод завръщането на Рогозенското съкровище е изградена и открита специално оборудвана за целта зала.

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project “Culture Green”, № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

РИМ Враца разполага с множество експозиции, разположени в различни зали, част от които ще бъдат разгледани по-подробно тук:

- a. Експозиция Археология. Разположена е в залите “Праистория”, където е показано развитието на обществата още в дълбока древност, с експонати от ХХХ до I хил. пр. Хр; “Античност” с артефакти от периода I-IV век; “Средновековие”, което представя културата и бита на хората през българското средновековие; „Тракийски съкровища”; „Рогозенско съкровище”; Лapidариум.
- b. Зала и експозиция „Тракийски съкровища“. Основната част от експозицията показва находките от Могиланската могила. Могат да се видят украшения, накити, приложения, съдове и др. експонати, показващи тракийските бит и култура. Тук са изложени съкровища от Мизия и Галиче.
- c. Зала и експозиция „Рогозенско съкровище“. То е най-голямото тракийско съкровище, откривано по нашите земи. Състои се от 165 златни, сребърни и бронзови съда, по-голямата част от които са изложени в РИМ Враца и по същество представлява семеен сервиз, предаван през поколенията владетели в една династия.
- d. Експозиция в зала „История на България XV-XIX в.“ Представени са важни образци на врачанската книжовна, иконописна и златарска школа, експонати от важни дела и събития по тези земи, както и икони, сборници и книжа от близките манастири.
- e. Експозиция в зала „Нова история“. Показани са експонати от развитието на Врачанския регион до 1918 г. в различни области:
 - индустриализация на производството и първи промишлени предприятия;
 - развитие на отделни отрасли от селското стопанство;
 - разрастване на шосейната мрежа и развитие на жп транспорта;
 - откриване на около 10 клона на банки и сдружения във Враца, Бяла Слатина, Оряхово и Кнежа.
- f. Лapidариум. Той също е една от последните експозиции в музея. Изграден е на открито и в него са експонирани четирицветната мозайка от с. Галатин, архитектурни

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project “Culture Green”, № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

детайли, надгробни ари и епиграфски паметници от римската епоха, късната античност и българското средновековие.

Местоположение

РИМ Враца се намира на пл. „Христо Ботев” №2 в гр. Враца

GPS координати: 43°12'02"С; 23°32'50"И

Достъпност за посещение

Автомобил	Влак	Пеша	Достъп на хора с увреждания
✓	✓	✓	✓

Работно време

Понеделник – Петък 9.00 ч. – 17.30 ч.

Почивни и празнични дни 9.00 ч. – 12.00 ч.; 13.00 ч. – 17.30 ч. Между 12.00 и 13.00 с предварителна заявка

Почивен ден: 1 Януари

Практична информация

Безплатен ден: Понеделник

Контакти

+359 92 620220 – информация; www.vratsamuseum.com

4. Кула на Мешчиите

Кулата на Мешчиите е една от известните забележителности и символ на Враца. Тя е по-голямата от двете средновековни кули в града. Намира в центъра и е построена като жилищно-отбранително съоръжение през XVI в. Състои се от четири етажа, три които според първоначалното ѝ предназначение са използвани за жилищни. Приземният е служел за складово помещение.

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregbgr.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

През 1953 година в кулата е открита първата експозиция на тогавашния Окръжен народен музей. В края на XIX в. е преустроена в часовникова кула.

Местоположение

В центъра на град Враца

Достъпност за посещение

Автомобил	Влак	Пеша	Достъп на хора с увреждания
✓	✓	✓	✓

Полезна информация

В кулата не може да се влиза, може да се разгледа отвън цялостно.

5. Куртпашовата кула

Куртпашовата кула е една от двете запазени средновековни кули в центъра на Враца и е част от ансамбъла на Драматичния театър, Историческия музей и Художествената галерия. Счита се, че е построена през XVII в., но архитектурата ѝ е взимствана от късното българско Средновековие. Разполага с един подземен, един приземен и два надземни етажа, използвани за жилищни.

От 2012 г. кулата е отворена за посещение. На първия етаж функционира музеен бутик за продажба на сувенири и копия на музейните експонати.

Местоположение

В центъра на град Враца

Достъпност за посещение

Автомобил	Влак	Пеша	Достъп на хора с увреждания

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregbkg.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

✓	✓	✓	✓
---	---	---	---

Работно време

Понеделник – Петък 9.00 ч. – 17.30 ч.

Почивни и празнични дни 9.00 ч. – 12.00 ч.; 13.00 ч. – 17.30 ч. Между 12.00 и 13.00 с предварителна заявка; Почивен ден: 1 Януари

Контакти

+359 92 620220 – информация; www.vratsamuseum.com

6. Скални рисунки край с. Царевец

В нишите на южните склонове на хълмовете Средния камик и Говедарника, край с. Царевец са скрити уникални по рода си и слабоизвестни средновековни надписи. Счита се, че датират от XVI до XIX в., което ги прави единствените в България, събрани в толкова дълъг период от време.

Рисунките могат да бъдат видяни в повечето ниши и пещери, както в ниското, близо до реката, така и в по-високите части на местността. Хората са използвали нишите и пещерите за убежище при нападения, но и за укритие при лоши метеорологични условия.

Сред изображенията се открояват тези на животни, изобразяващи сцени на лов с елени, сърни и коне. Човешките фигури са силно генерализирани и на места са изрисувани с типично „бойно снаряжение“ – лък и копие. Често откриващ се мотив са свастикоподобните изображения, за които се смята, че са символи на слънцето, свързани с вярата преди появата на християнството.

Някои експерти считат, че мястото е свързано с „романтични срещи“ и стария обичай за събиране на „биле“ през пролетта. За това свидетелстват надписите, по-голямата част от които са писани през пролетните сезони.

Местоположение

Скален венец, южно от село Царевец

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project “Culture Green”, № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

GPS координати: 43°08'13"С; 23°47'06"И

Достъпност за посещение

Автомобил	Влак	Пеша	Достъп на хора с увреждания
✓	-	✓	-

7. Средновековна църква „Св. Никола“ в село Царевец

За старата църква в с. Царевец легендите казват, че е построена преди повече от 800 г. В действителност архитектурният ѝ стил и начинът на изграждане говорят за края на XIV и началото на XVв. Допълнително укрепвана и достроявана е през 1747 г., за което свидетелства надпис върху най-горния градивен камък на вратата. Обявена е за паметник на културата от национално значение през 1965 г.

В нея се намира единственият по рода си и запазен в този вид зидан иконостас в България. Иконите са нарисувани направо върху темплона.

Цялата източна стена е изписана по православния канон, а учените са датирали стенописите от XVII в.

Открити са доказателства, че през 1844 г. тревненският майстор-резбар Ангел Симеонов изработва дърворезбен иконостас, а местният иконописец даскал Петко рисува иконите. За съжаление голяма част от иконите са изчезнали, запазените се съхраняват в Археологическия музей в София.

Местоположение

Център на село Царевец

GPS координати: 43°0'41"С; 23°48'06"И

Достъпност за посещение

Автомобил	Влак	Пеша	Достъп на хора с увреждания

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

✓	-	✓	✓
---	---	---	---

8. Подземна църква „Св. Николай“, гр. Враца

Църквата „Св. Николай“ се намира в двора на храм „Св. Николай Мирликийски“ и е една от малкото запазени изцяло подземни църкви в страната. Изградена е през XVI в. от болярина Георги, като легендата разказва, че той я построява по молба на дъщеря си, която се омъжва за богат търговец в Цариград. За да ѝ бъде опростена смяната на вярата, тя отправя молба за построяването на православен храм.

Изградена е по всички изисквания на Османската империя за християнските храмове – да не надвишават височината на турчин, качен на кон. Вкопана е на 6 метра под земята, дълга е 7 метра и широка близо 4. През 2017 г. по инициатива на местен жител, храмът е почистен, облагороден и отворен за посетители.

Местоположение

Центъра на гр. Враца, пл. Христо Ботев, в двора на храм „Св. Николай Мирликийски“

Достъпност за посещение

Автомобил	Влак	Пеша	Достъп на хора с увреждания
✓	✓	✓	-

Работно време

Понеделник – неделя: 08:00 – 18:00 ч.

Контакти

092 / 62 03 03

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project “Culture Green”, № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Фестивали и събития

1. Програма „Роден край” - направление „Традиция и съвремие”

Кога: март

Къде: Регионална библиотека „Христо Ботев“

Програма “Роден край” на регионалната библиотека „Христо Ботев“ е част от Патриотичната програма на община Враца. Тя стартира през 2011 г. и има за цел да окуражи младите хора да се докоснат до културно-историческото наследство на врачанския край посредством краеведски разходки, творчески работилници, възстановки и др. Програмата работи с различни клубове по краезнание и родинознание към местните училища, с някои от които дългосрочно.

2. Национален фолклорен събор „Леденика“

Кога: юни

Къде: пещерата Леденика

От 2016 г. във Врачанския Балкан, в непосредствена близост до пещерата Леденика се провежда Националният фолклорен събор. В рамките на два дни, той има за цел да пресъздаде и чрез реализацията си да съхрани богатите културни и битови традиции.

Всяка година участие вземат танцови и певчески групи за автентичен и стилизиран фолклор и индивидуални изпълнители. Представят се и ръчно изработени творби и изделия на занаятчии и майстори от цялата страна.

Кулминацията на събора е провеждане на традиционна северняшка сватба, на която се настаняват над 1000 гости. Единственото условие за участие в ритуала е всеки желаещ да е облечен в традиционна народна носия или да носи дрехи с фолклорни елементи.

Съборът е носител на някои престижни награди - първа награда в категория "Духът на България" в конкурс на Министерство на туризма и приз за "Фестивален туризъм" на "Балканските награди за туристическа индустрия".

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project “Culture Green”, № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

3. Ден на краеведа

Кога: септември

Къде: Регионална библиотека „Христо Ботев“

През 2009 г. във Враца е учредено краеведското дружество към регионалната библиотека „Христо Ботев“. Първоначално организират конференции, засягащи актуални теми, а от 2016 г. насам се отбелязв „Ден на краеведа“. Посвещават го на различен историк, краевед с изложба на лични книги и вещи, дарени на библиотеката. Изложбите са подредени така, че всеки един гост да може да разлисти изачете всеки един от експонатите.

4. Регионална краеведска конференция

Кога: ноември

Къде: Регионална библиотека „Христо Ботев“

Всяка година през ноември в регионалната библиотека „Христо Ботев“ се провежда регионална краеведска конференция „Миналото на родния край – послание към бъдещето“. Целта им да бъдат съхранени културната идентичност и пренасянето на нематериалното културно наследство от миналото в настоящето и бъдещето чрез живите съкровища от врачанския край. Традиционно участие вземат изследователи от областите Враца, Монтана и Видин и се представят разработки на историци, краеведи, библиотечни специалисти, учители, журналисти, студенти и ученици. Всяка година темата на конференцията е различна и свързана с различен аспект от бита, културата и обществения живот на хората в този край.

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project “Culture Green”, № ROBG-337

EUROPEAN UNION

EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND

INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

EUROPEAN UNION

ORAȘUL PIATRA-OLT

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Места за настаняване

➤ Хотел „Хемус“

Разположен в центъра на Враца, хотелът разполага с 24 единични стаи, 42 двойни стаи и един апартамент. В близост са повечето исторически забележителности, търговската зона и общинските институции. Подходящ е за бизнес клиенти, семейни посещения, гости, търсеци почивка и организирани детски групи.

На разположение на гостите са още ресторант, фитнес център, закрит басейн и СПА зона с парни бани, сауни и масажи.

➤ Туристически комплекс „Леденика“

Разположен е в непосредствена близост до пещерата „Леденика“. Хижата разполага с 12 двойни стаи със собствен санитарен възел, два апартамента, три тройни стаи и седем стаи с по четири легла. Подходящ е за семейни посещения, гости, търсеци почивка и организирани детски групи.

На разположение на гостите са още ресторант и летен бар, а гостите могат да се възползват от възможностите за развлечения: конна езда, стрелба с въздушна пушка, офроуд шофиране, бiliarд, тенис на маса.

➤ Семейен хотел „Кипарис“

Намира се в местността „Учителски колони“ на 14 км от гр. Враца. Хотелът разполага със стандартни двойни стаи, двойни стаи лукс и апартаменти. Подходящ е за бизнес клиенти, семейни посещения, гости, търсеци почивка и организирани детски групи.

На разположение на гостите са още ресторант, бар, лятна градина, релакс център, конферентна зала, детски кът, бiliarд, тенис на маса.

➤ Хотелски комплекс „Хъшове“

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project “Culture Green”, № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Комплексът е разположен на входа на град Враца от София в живописна местност близо до Ботевата алея. Хотелската част разполага с леглова база от 51 места. Подходящ е за бизнес клиенти, семейни посещения, гости, търсеци почивка и организирани детски групи.

На разположение на гостите са още ресторант, лятна градина, външен басейн, детски кът, конферентна зала.

➤ Семейен хотел „Фламинго“

Хотелът е разположен на 750 м от центъра на град Враца. Разполага с 10 двойни стаи, всяка със самостоятелен санитарен възел и телевизор. Подходящ е за семейни посещения и гости, търсеци почивка.

На разположение на гостите е кафе-ресторант.

➤ Семейен хотел-арт „Зора“

Хотелът се намира в непосредствена близост до центъра на града. Разполага с 44 легла. Предлага уникална по рода си еко спалня сред зеленината на красиво обкичената градина.

Подходящ е за бизнес клиенти, семейни посещения, гости, търсеци почивка и организирани групи.

На разположение на гостите са още ресторант, бар, лятна градина, външен басейн, детски кът, конферентна зала.

➤ Семейен хотел „Момина сълза“

Хотелът се намира в с. Згориград, на 4 км от пещерата Леденика и на 20 км от Враца. Разполага с 44 легла. Подходящ е за семейни посещения, гости, търсеци почивка и организирани групи.

На разположение на гостите са още ресторант, бар, лятна градина, външен басейн, детски кът, конферентна зала.

➤ Хотелски комплекс „Чайка“

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ-1869-ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project “Culture Green”, № ROBG-337

EUROPEAN UNION

EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND

INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Хотелът се намира по пътя за прохода „Вратцата“, на 500 м от центъра на Враца. Разполага с 26 двойни стаи, два големи апартамента и два президентски апартамента. Подходящ е за бизнес клиенти, семейни посещения, гости, търсеци почивка и организирани групи.

На разположение на гостите са още ресторант, бар, лятна градина, конферентна зала.

➤ Хотел „Лева“ – бул. Крайречен

Хотелът се намира в близост до центъра на Враца, на 5 минути пешеходно разстояние. Разполага със 17 двойни стаи, шест спални, три студия, две спални „Панорама“, една двойна „Панорама“, апартамент „Панорама“ и апартамент „Делукс“. Подходящ е за бизнес клиенти, семейни посещения, гости, търсеци почивка и организирани групи. На разположение на гостите са още ресторант, лятна градина, конферентна зала.

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project “Culture Green”, № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Съпътстващи обекти и атракции

1. Художествена галерия „Иван Фунев“ към РИМ

Художествената галерия е създадена през 1956 г. и към днешна дата е част от Регионалния исторически музей. Разполага с две експозиционни зали – Голям и Малка.

В нейния фонд са събрани над 2000 творби – живопис, скулптура, графика и приложно изкуство. Галерията притежава богата колекция от произведения на творци като Цено Тодоров, Андрей Николов, Иван Фунев, Владимир Димитров – Майстора, Димитър Добрович, Иван Мърквичка, Никола Танев, Димитър Казаков – Нерон, Златю Бояджиев, Стоян Венев, Атанас Яранов, Александър Поплилов, Светлин Русев, Иван Лазаров, Марко Марков, Вежди Рашидов, Емил Попов, Ставри Калинов, Илия Бешков, Румен Скорчев и др.⁸

2. Къща- музей "Баба Илийца", с. Челопек

Село Челопек е родното място на Вазовата героиня от разказа „Една българка“. Сегашната къща-музей е изградена специално в памет на смелата баба Илийца, в близост до родният ѝ дом, в автентичен за района архитектурен стил. Гостите могат да видят богата колекция от предмети от бита, обзавеждане, облекла, типични за врачанския край. Един от най-забележителните експонати в музея е родословното дърво на баба Илийца.

3. Могиланска могила

Могиланската могила е известен, полуразрушен насип, който се намира в центъра на Враца. В нея, по време на разкопки през 60-те години на XX в. са открити три гробници от IV в. пр.Хр., едната, от които ограбена вероятно през Средновековието. Втората и третата, обаче, са добре запазени и във втората са открити колесница с два впрегнати коня, един самостоятелно поставен кон и вероятно прислужница, погребана с господаря си. В последната гробница са намерени две тела – на мъж и жена, за които учените имат основание да смятат, че принадлежат на тракийска принцеса и войн. В гроба са открити множество накити и предмети от бита, изработени от злато, сребро и бронз.

⁸ <http://www.vratsamuseum.com/index.php?pageID=43>

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Пиатра-Олт

Културни обекти

1. Окръжен музей Олт

Музеят в окръг Олт е основан през 1952 г. и стопанисва над 25 000 артефакта от бита, културата и цивилизацията, която се е развивала в окръга. Днес, музеят се помещава в бившата сграда на Административния съд, която е построена през 1887 г. и е исторически паметник.

Експонатите в музея са подредени в няколко експозиции и зали:

- ❖ Експозиция „Етнография“. Тя е разделена на различни колекции, свързани с бита и културата на хората: обичаи; керамика; текстил; метал; дърво; национални носии. Сред експонатите са подредени известните овчи кожи от Вадастра, килими от Олт, колекция от керамични съдове от Обога, Корбени и Роман и колекция от писани яйца от Обога. В секцията от модерната епоха са подредени документи, оръжия, преса, снимки и декоративно изкуство. Сред важните колекции в експозицията е тази с над 260 покривала - килими, покривки, юргани, декорирани в разнообразна цветова гама.
- ❖ В експозиция „Изкуство“ могат да се видят съвременни картини и скулптури, които изцяло произлизат от окръг Олт.
- ❖ Експозиция „Археология“ пази артефакти, открити по време на археологичеки разкопки от районите на Вадастра – от средния неолит, както и от Слатина. Сред тях се открояват керамични съдове, инструменти, антропоморфни и зооморфни статуетки, носещи информация за материалната и духовната култура в древни времена. Могат да се видят още предмети от времето на Гето-Дакия, Римската империя и такива, показващи връзка с Византийската империя.
- ❖ Експозиция „Средновековие“ „разказва“ за част от владетелите в окръг Олт и „показва“ техни оръжия, стари карти, бижута, монети или монетни съкровища,

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project “Culture Green”, № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

които свидетелстват за важното роля, която има Слатина благодарение на своето местоположение. Могат да се видят още народни облекла, специфични за района накити и бижута. Експозицията разполага с около 70 кожуха, изработени в Каракал, Въдастра и Вишина, носени от местните жители.

Към музея функционира лабораторията за реставрация, където се обработват керамични и метални предмети.

Местоположение

Музеят се намира в гр. Слатина, окръг Олт, ул. Ана Ипътеску №1

GPS: 44°25'48"С, 24°21'36"И

Достъпност за посещение

Автомобил	Влак	Пеша	Достъп на хора с увреждания
✓	✓	✓	✓

Работно време

Понеделник – петък: 10:00 – 18:00

Събота и неделя: 9:00 – 17:00

Контакти

+40 249 415 279 – информация;

2. Църквата „Св. св. Николай и Григорий“

Църквата е изградена през 1787 г. от болярина Николае Гречану по време на управлението на Петър Маврогени и архиепископ Филарет Рамник. Построена е с червени тухли и керемиден покрив и първоначално към нея има и кула с камбанария, която е съборена през 1819 г. В нартекса се намира гробът на Гречану, покрит с плосък камък, изкопан през 1825 г.

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

През годините църквата се разрушава под влиянието на времето и на земетресенията. Възстановена е през 1940 г. от 40-те семейства, които живеят в селото.

Източник: www.biserici.org

Местоположение

Осика де Сус, Остров Румъния

GPS: 44°16'59"С 24°18'52"И

Достъпност за посещение

Автомобил	Влак	Пеша	Достъп на хора с увреждания
√	-	√	√

Работно време

Всеки ден от 8:00 до 12:00 и при богослужения

Контакти

Санду Нае, свещеник +40 763 399 779

3. Древноримски град Ромула

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregbgr.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Ромула е древноримски град и столица на Римска Дакия (Дакия Траяна), една от римските провинции на Балканите. Останки от него могат да се видят в днешното село Решка.

Ромула е изграден върху останките на по-ранно дакско селище, наричано Малва. Признат е за град по време на царуването на Адриан (117-138 г.) и за колония по времето на Септимий Север (193-211 г.). Градът е разполагал с два реда укрепления и два каструма⁹, където временно са настанявани войници от XXII легион Фортуна Първородна и VII Благороден и лоялен Клавдиев легион, заедно с постоянно пребиваващи помощни войски (оксиларии) от стрелци с лъкове.

Местоположение

Решка, Добрословени, окръг Олт, Румъния

GPS: 44°10'21"С, 24°23'42"И

Достъпност за посещение

Автомобил	Блак	Пеша	Достъп на хора с увреждания
✓	✓	✓	✓

4. Музеят Романази

Музеят Романази е основан през 1949 г. и идеята му е да съхрани всички археологически находки, открити в района. Първоначално разполага с две зали: история, в която има 65 експоната и изящни изкуства, в която има 27.

През годините музеят променя както своето местоположение, така и името си. Днес, се помещава в сградата на улица Янку Жиану 24, собственост на племенника на Жиану – Янку Добрунеану и е разделена на четири експозиции:

⁹ Каstrум е военно укрепление, изградено върху една основа, характерно за Римската империя

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

ROMANIA - BULGARIA

Interreg

EUROPEAN UNION

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

- Археология и история;
- Мемориален кът „Янку Жиану“;
- Изящни изкуства;
- Етнология.

На входа на музея е Лapidариумът, в който посетителите могат да видят саркофази, гробници и плавателни съдове. Най-забележителният експонат е саркофагът на Юлий Юлиан, покрит с красиви орнаменти, които е намерен през 1952 г. в некропола Хотарани.

Експозицията „Археология и история“ съдържа повече от 20 000 изключително ценни артефакта, някои от които на 6000 години, показани в осем зали на площ от 400 кв. м. Подредена е в хронологичен ред, за да се проследят живота, бита и културата на хората, населявали тази част на Румъния до 1944 г. Всяка от осемте зали съдържа ценни снимки, документи, карти и текстове от различни епохи, както и облекла, оръжия, накити, предмети на изкуството. Някои от артефактите са изработени от камък, слонова кост, керамика.

Специалната колекция от скъпоценни камъни е особено атрактивна за посетителите. Римските бронзови статуи също заслужават внимание – сред тях има такива на богините Диана и Фортуна, бог Юпитер и др.

Местоположение

Ул. Янку Жиану 26, Каракал, окръг Олт, Румъния

GPS: 44°06'34"С, 24°20'52"И

Достъпност за посещение

Автомобил	Влак	Пеша	Достъп на хора с увреждания
✓	✓	✓	✓

Контакти

+40 249 511 344

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Работно време

Понеделник – четвъртък: 8:00-16:00; Събота, неделя: 09:00 – 13:00

Петък – почивен ден

5. Крепостта Сучидава

Сучидава е дакски и дакско-римски древен град, разположен на десния бряг на р. Дунав, където днес се намира Корабия. Счита се, че тук е построена първата християнска базилика в Румъния. Открити са още основи на мост, който е пресичал река Дунав, построен от Константин Велики, за да свърже Сучидава с Ескус (древноримски град на южния бряг на р. Дунав, в близост до днешното с. Гиген). Мостът, известен като Константиновия мост е бил дълъг над 2400 м – един от най-дългите за времето си.

Особено интересен е „тайният кладенец“ на крепостта, който най-вероятно е изграден с цел да подсили снабдяването с вода на населението по време на обсада.

Монетите, които са открити в Сучидава показват, че в града се е развивала търговия непрекъснато от Аврелиан (270-275 г.) до Теодисий II (408-450 г.). Археологически находки сочат, че през 443-447 г. мястото е нападнато от хуните и е възстановено от Юстиниан I (527-565 г.). Около 600 г. градът опустява. **Местоположение**

Ул. Сучидава, Корабия, окръг Олт, Румъния

GPS: 43°45'54"С, 24°27'31"И

Достъпност за посещение

Автомобил	Влак	Пеша	Достъп на хора с увреждания
√	-	√	√

Контакти

+40 249 561 364

Работно време

Вторник – неделя: 10:00-18:00, Понеделник – почивен ден

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Фестивали и събития

1. Фолклорен фестивал „Дървото на живота“

Кога: май

Къде: град Балш

„Дървото на живота“ е еднодневен фестивал, който се провежда ежегодно от 1993 г. насам. Организиран е съвместно от няколко общини, сред които община Олт и се провежда едновременно в няколко точки – библиотека „Петре Пандреа“, паметник на героите на р. Олтет, популярното пристанище и др.

Основната цел на фестивала е популяризирането на традиционни за румънския и бит и култура танци, песни, занаяти.

„Дървото на живота“ започва с панаир на занаятите, където занаятчиите от района показват традиционни произведения. Гостите могат да видят и да станат собственици на керамични съдове и прибори, на дървени изделия, украсени с дърворезба и красивите писани яйца, изписани с различни техники. По-късно се отдава почит на загиналите с венци и цветя на паметника на героите по повод Националния ден на героите. Следобедът и вечерта са определени за фолклорните ансамбли, които показват своите танци, а концертната част всяка година завършва с различен професионален фолклорен танцов ансамбъл.

По време на фестивала награждават ученици от града, които са показали отлични резултати на национални състезания, както и ветерани от войната.

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337

EUROPEAN UNION

EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND

INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Снимка: Semnalul Oltului, Râmnicului & Argesului Снимка: Gazeta Oltului

2. Празник на жътвата – Шербанеш

Кога: юли

Къде: Шербанеш

Празникът на жътвата се организира ежегодно от 2010 година насам от община Шербанеш в деня на Свети Илия, покровител на летните небесни стихии, гръмотевиците и градушките. Съгласно поверието на този ден не трябва да се работи, а да се организират събори и тържества.

Всяка година етнографът Рада Илие, автор на няколко книги по темата, е водещ на пищна изложба от печива, замесвани за обреди, обичаи, различни празници – хляб за булката, хляб за свекървата, колаци, козунаци и др. Тя представя на младите хора пътя на хляба от пшеницата през пшеничното зърно, брашното до хляба.

По време на тържествата се замесва хляб от реколтата, добита през същата година, като напомняне, че жътвата трябва да е приключила преди Илинден. Гостите и жителите на града могат да опитат и да закупят множество и разнообразни традиционни хлябове, замесени ръчно от майстори-хлебари.

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Фолклорни танцови ансамбли от близки населени места поддържат автентичния дух на празника, а известни изпълнители се грижат за доброто настроение на гостите до късно през нощта.

Снимка: ziaruldeolt.ro

3. Фолклорен фестивал „От Драганещи към долината“

Кога: септември

Къде: Драганещи-Олт

„От Драганещи към долината“ е фолклорен фестивал за стихове и песни, който се провежда ежегодно от 1976 г. насам. Организира се от културен дом „Илеана Константинеску“ и община Драганещи-Олт. Целта му е да преоткрие красивите румънски поеми и балади, както и да даде възможност за утвърждаване на добрите вокални изпълнители от цялата страна.

Фестивалът има конкурсен характер, като за участие могат да се запишат всички желаещи, навършили поне 15 години. Те минават предварителна селекция, а в деня на провеждане на „От Драганещи към долината“, авторитетно жури оценява изпълненията им, които включват фрагмент от песен, фрагмент от стих и произведение по избор, за

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project “Culture Green”, № ROBG-337

EUROPEAN UNION

EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND

INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

предпочитане от репертоара на Илеана Константинеску – емблематична фолклорна певица.

4. Празник на хляба – Денят на Скорничесц

Кога: септември

Къде: Скорничесц

Празникът на хляба се организира ежегодно от 1995 година насам от община Скорничесц. Той е свързан с отдаването на почит към храната, която се консумира още от появата на първите хора и към земеделците, благодарение на които тя стига до нас днес.

Идеята на тържествата е всички жители и гости на града да получат частица духовен заряд, връщайки се към корените и традициите за месене на хляб, както и да се забавляват с артистичната програма, предложена от организаторите. Участие вземат известни фолклорни изпълнители, както и местни талантиливи артисти и деца от различни фолклорни ансамбли.

Специален момент е награждаването на двойки, празнуващи златна сватба в съответната година, които да служат за пример на младите поколения и да пазят традиционните семейните ценности.

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337

EUROPEAN UNION

EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND

INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Места за настаняване

Местата за настаняване са позиционирани в близката община Слатина, на около 10 км от гр. Пиатра-Олт.

Хотели:

➤ Bulevard Prestige 3*

Намира се в самия център на Слатина, на 200 м от автобусна спирка и на 100 м от най-близкия парк. Разполага с 69 стаи за настаняване. Подходящ е за бизнес клиенти, гости, търсеци почивка, организирани групи.

На разположение на гостите са още ресторант, лоби бар, фитнес център, бизнес центъра с постоянен интернет достъп и конферентни зали.

➤ Parc hotel 3*

Разположен е на 500 м от центъра на Слатина, на 50 м от градския парк. Разполага с 58 стаи за настаняване – единични, двойни и студиа. Подходящ е за бизнес клиенти, гости, търсеци почивка, организирани групи.

На разположение на гостите са още ресторант, лоби бар, зала за събития, паркинг.

➤ Zytto hotel 3*

Разположен е на 1 км от центъра на Слатина и на 2 м от жп гарата. Разполага с 22 стаи за настаняване и един апартамент. Подходящ е за бизнес клиенти, гости, търсеци почивка, организирани групи, спортни лагери.

На разположение на гостите са още ресторант, лоби бар, външен басейн, тенис игрище, фитнес център, сауна, боулинг, билиард, конферентна зала.

➤ Senator hotel 3*

Разположен е на 1 км от центъра на Слатина и на 100 м от най-близката автобусна спирка. Разполага с двойни стаи и студиа. Подходящ е за гости, търсеци почивка и организирани групи.

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337

EUROPEAN UNION

EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND

INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

На разположение на гостите са още ресторант, бар, детски кът.

➤ City hotel 4*

Намира се на 500 м от центъра на Слатина и на 100 м от най-близката автобусна спирка. Разполага с двойни стаи, студиа и апартаменти. Подходящ е за семейства, гости, търсеци почивка и организирани групи.

На разположение на гостите са още ресторант, бар, фитнес център, сауна, детска площадка, паркинг.

➤ Конна база Епона, Бобичещ

Намира се в Бобичещ. Базата разполага с хотелска част, както и с ресторант, където всички желаещи могат да опитат местни месни специалитети.

Домакините организират конни разходки на открито, уроци по конна езда.

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregrobg.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337

Примерни маршрути

1. Кратък маршрут

Местоположение	Разстояние (км)	Време	Престой
		с натрупване	
<i>Ден първи - Пристигане във Враца</i>			
Тръгване от центъра на Враца – Кула на Мешчиите	0	00:00	
Куртпашова кула	0,250	00:04	15 мин
ЕВК "Софроний Врачански"	0,450	00:05	2 часа
Регионален исторически музей Враца	0,500	00:06	2 часа
Художествена галерия „Иван Фунев“ към РИМ	0	00:00	1 час
<i>Нощувка</i>			
Тръгване от центъра на Враца	0	00:00	
Средновековна църква „Св. Никола“ в село Царевец	27	00:30	45 мин
Скални рисунки край с. Царевец	5	01:30	1 час
Отпътуване за Корабия (с ферибот през Оряхово-Бекет)	145	03:00	
Крепост Сукидава	0,300	00:04	1.5 часа
<i>Нощувка</i>			
Музей Романази	45	01:00	2 часа
Древноримски град Ромула	11	00:15	30 мин
Църквата „Св. св. Николай и Григорий“	18	00:20	30 мин
Окръжен музей Олт	21	00:30	3 часа

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Дълъг маршрут

Местоположение	Разстояние (км)	Време	Престой
		с натрупване	
<i>Ден първи - Пристигане във Враца</i>			
Тръгване от центъра на Враца – Кула на Мешчиите	0	00:00	
Куртпашова кула	0,250	00:04	15 мин
ЕВК "Софроний Врачански"	0,450	00:05	2 часа
Регионален исторически музей Враца	0,500	00:06	2 часа
Художествена галерия „Иван Фунев“ към РИМ	0	00:00	1 час
Подземна църква „Св. Николай“, гр. Враца	0,150	00:03	25 мин
<i>Нощувка</i>			
Тръгване от центъра на Враца	0	00:00	
Средновековна църква „Св. Никола“ в село Царевец	27	00:30	45 мин
Скални рисунки край с. Царевец	5	00:40	1 час
Къща-музей „Баба Илийца“	27	00:35	1 час
Посещение на фестивал/концерт/културно събитие в зависимост от времето на изпълнение на маршрута			
<i>Нощувка</i>			
Отпътуване за Корабия (с ферибот през Оряхово-Бекет)	145	03:00	
Крепост Сукидава	0,300	00:04	1.5 часа
Музей Романати	45	01:00	2 часа
<i>Нощувка</i>			

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

EUROPEAN UNION

EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND

INVESTING IN YOUR FUTURE!

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Посещение на фестивал/концерт/културно събитие в зависимост от времето на изпълнение на маршрута

Нощувка

Древноримски град Ромула	11	00:15	30 мин
Църквата „Св. св. Николай и Григорий“	18	00:20	30 мин
Окръжен музей Олт	21	00:30	3 часа

ЧИТАЛИЩЕ-РАЗВИТИЕ - 1869 - ВРАЦА

Interreg

ORAȘUL PIATRA-OLT

www.interregobg.eu

Project "Culture Green", № ROBG-337